

Від Тарасика до Тараса

Святково прибрана світлиця. Портрет Т.Г.Шевченка, рушники. Виставка творів Кобзаря. Картини художника, вербові гілочки, дитячі малюнки. Хлопчики і дівчатка у вишитих сорочках і блузках, кросворд «Кобзар», акровірш «Тарас»

Плакат

«Немає в світі поета,
який стільки важив би в житті
свого народу, як Шевченко»
(М. Рильський)

хоровод «А вже ясне сонечко припекло»

Біля імпровізованої хати сидить батько, мати, дитина.

Дитина (звертається до батьків)

Любий тату, милий тату!
Ти скажи, навіщо хату
Рушниками ми прибрали,
Ніби в свято великоднє?
День який у нас сьогодні,
Що квіток отак багато?

Батько

Так, у нас сьогодні свято!

Дитина (до матері)

Мамо, що ж за свято нині?

Мати

Та Тарасове, дитино!
Знай, колись, моє серденько,
Був у нас Тарас Шевченко.

Дитина

Хто ж він був нам, любий татку?

Батько

Наймиліша всім людина
І найкращая перлина,
Яку має Україна,
Наша рідна країна.

Ведуча. Сьогодні свій захід ми присвячуємо вивченню життєвого і творчого шляху незвичайної людини, яка і по цей день є «володарем народних душ». Ця людина – український народний поет, художник, вчитель.

Його ім'я підкаже вам акровірш

(Учні читають вірш, називають ім'я ТАРАС)

Ти мусиш нам співця назвати,
Адже умів лиш він оди
Рабів німих так захищати...
А хто про них писав, як він,
«Садок вишневий коло хати»?

Ведуча. Назвіть повне ім'я народного поета, художника (Т.Г. Шевченко)
Минають весни, пройде літо,

За осінню прийде зима,

Шевченку не дано старіти –

Для нього старості нема .

1. Іде весна, іде весна,
Мов квітонька прекрасна.
І спогад нам несе вона
Про віщого Тараса.
2. Гомін лине про країні
Сонячно, крилато.
Гомонить Дніпро із степом
Про велике свято.
3. Щовесни, коли тануть сніги,
І на рясті просяє веселка,
Повні сил і живої снаги
Ми вшановуєм пам'ять Шевченка

4. Ми ще невеличкі –
Вісім років маємо,
Але про Шевченка
Вже багато знаємо.

5. Вчителька про нього нам розповідала –
Рушником новеньким
Ми портрет прибрали.

6. Принесли ми жмінку
Рути і барвінку —
Наш Кобзар коханий
Достойний пошани.

7. Він дитя з-під стріхи
Він в селянській свиті —
А придбав нам слави,
Як ніхто на світі.

8. А та наша слава
Не вмере не загине,

Наш Тарас Шевченко —
Сонце України.

пісня

Вед. Розпочинаємо усний журнал
«Тарас Шевченко – Сонце України»

1 сторінка. «Сторінки з біографії»

9 уч. В похилій хаті край села
Над ставом чистим і прозорим
Життя Тарасику дала
Кріпачка – мати, вбита горем

Ведуча: **9 березня 1814 року в с. Моринцях на Київщині в сім'ї селянина – кріпака народився Тарас Шевченко.**

10 уч. У селі Моринцях
У сільській хатині.
Народився він на славу,
Цілій Україні

11 уч. Життя мати дарувала
І Тарасиком назвала

12 уч. У тяжкій неволі
Ріс малий Тарас,
Мало вчився в школі.
Більш ягнята пас

Ведуча.

**Тарас ще з дитинства був допитливою дитиною, його все цікавило...
Сценка «Мати і Тарас»**

(Заходить жінка, одягнена в селянський одяг, несе запалену свічку, ставить на столик біля портрета Т.Шевченка. До неї підходить хлопчик).

Хлопчик: Матусю, а правда, що небо на залізних стовпах тримається?

Мати : Так, синочку, правда

Хлопчик: А чому так багато зірок на небі?

Мати : Це людина на світ приходить, Бог свічку запалює, і горить та свічка, поки людина не помре. А як помре, свічка згасне, зірочка падає. Бачив?

Хлопчик : Бачив, матусю, бачив. Матусечко, а чому одні зірочки ясні, великі, а інші ледь видно?

Мати : Бо коли людина зла, заздрісна, скупа, її свічка ледь – ледь тліє. А коли добра, любить людей, робить їм добро, тоді свічечки світла.

Хлопчик: Матусю, я буду добрим. Я хочу, щоб моя свічечка світила.

Мати : Старайся, мій хлопчику.

Ведучий. Восьмилітнього Тараса батьки віддали до дядка « в науку». За найменшу провину дядка карав своїх учнів різками.

Гірке дитинство випало на долю Тараса. Коли йому було 9 років радість і втіха потьмарилися горем: померла мама. І почалося страшне сирітське життя біля мачухи. Чужа недобра жінка дуже погано ставилася до Тараса. Її дратували його мрійність, гаряча вдача. Коли Тарасові виповнилося 11 років, помер і батько від злиднів та важкої роботи. Залишився хлопчик сиротою.

13 уч. Його матусю «ще молодую у могилу
Нужда та праця положила.
А батько , плачучи з дітьми
(Вони були малі та голі)
Не витерпів лихої долі –
Умер на панщині!..
А ми
Розлізлись межі людьми,
Мов мишенята.
Тарас до школи –
Носити воду школярам

Ведуча. **Тарас наймитує в школі, а потім пасе громадську череду.
Минуть роки. і він з болем згадуватиме :**

(Виходить Тарас . Тихо лине пісня «Думи мої ...» сл. Т.Шевченка)

Тарас:

Мені тринадцяти минало.
Я пас ягнята за селом.
Чи то так сонечко сіяло,
Чи так мені чого було?
Мені так любо, любо стало,
Неначе в бога.
Уже покликали до паю,
А я собі у буряні
Молюся богу ...

Інсценізація вірша « Мені тринадцятий минало»

(Виходить дівчинка в українському костюмі. Підходить до Тараса, вітається, витирає сльози)

Оксана : Чом же плачеш ти! Ох, дурненький Тарасе. Давай, я сльози витру .
Не сумуй, Тарасику, адже кажуть, найкраще від усіх ти читаєш,
найкраще за всіх співаєш, ще й , кажуть, малюєш. От виростеш і
будеш малярем.

Тарас : Еге ж, малярем.

Оксана : І розмалюєш нашу хату.

Тарас : Атож. А всі кажуть, що я ледащо і ні на що не здатний. Ні, я не
ледащо. Я буду таки малярем.

Оксана : Авжеш, будеш!

Ведуча: Незважаючи на те, що народився поет у бідній кріпацькій сім'ї і дитинство його було тяжким та безрадісним, малий Тарас ріс допитливим та розумним хлопчиком.

Тарас наймитусь, а у вільний час - читає і малює. Вечорами, щоб ніхто не бачив, плаче з горя. Але думка навчитися малювати у маляра не покидає хлопчика. Так він потрапляє до хлипківського маляра. Згодом пан Енгельгардт забирає його до себе в Петербург, і Тарас стає козачком.

14 уч. Хоче малювати,
 Прагне він до знань,
 Та за це багато
 Ззнає знущань

15 уч. Нишком він малює
 Статуї в саду
 Вночі пише вірші
 Про людську біду

16 уч. Підростав малий Тарасик
 В піснях калинових,
 В бідній хаті, в щирих ласках,
 В добрих різно словах.

17 уч. І тому він ще хлопчиком
 Мови не цурався,
 До малюнків добрий хист мав,
 За малярство брався.

Ведуча . В сиву давнину по селах і містах ходили старі сліпі люди, вони співали про долю України і її народ. Свій спів мандрівники супроводжували грою на музичному інструменті. Його назвали кобзою. Від назви цього інструменту і походить назва – кобзарі. Шевченко не грав на кобзі, але його твори близькі до народних пісень. Тому поета і називають ...
Ми дізнаємося, розгадавши кросворд:

(Ведучий читає речення, учні додумують риму)

Зацвіла у лузі червона ...(калина)
Зоре моя вечірняя, зійди над ...(горою)
Між ярами над ставами ...(верби) зеленіють
Закувала ...(зозуля)
На дубі сидячи
Любо, любо стало, Пташечка...(зраділа)
Червоніє над горою; (плугатар) співає.

							К	а	л	и	н	а				
						г	О	р	о	ю						
				в	е	р	Б	о	ю							
					з	о	З	у	л	е	н	ь	к	а		
					з	р	А	д	і	л	а					
п	л	у	г	а	т	а	Р									

- Чи можете ви знайти «Кобзар» на книжковій виставці?(Діти показують)

Ведуча.

- Як свідчать дослідники, до нашого часу збереглося понад 300 віршів поета, в них він писав про народ і для народу. За бунтарські вірші Тараса забрали в солдати. Незважаючи на заборону Шевченко писав вірші і ховав їх за халявою чобота.

- Тепер цю книжку називають захалявною

2 сторінка. «Кобзар»

- Кого звемо Кобзарем українського народу? (Т.Г.Шевченка)

- Чому?

18 уч Кобзарем ми його звемо,

Бо від роду і до роду

Кожен вірш свій і поему

Він присвячував народу

19 уч. - Т.Г.Шевченко опублікував свою першу збірку віршів і назвав «Кобзар», в ній було всього 8 творів поета.

Ведучий 1. Кобзар – народний співець.

Український народ береже «Кобзар» як реліквію, святую книгу. Сподіваюсь, що і у ваших домівках (майже в кожного) є така дивовижна книга, яка тісно пов'язана з життям нашого народу.

Ця книжка вважається святинєю, національною Біблією України.

Учень 20. Тихо надворі. Ні вітру, ні хмар.

Ані шелесне верба височенька.

Наша Тетянка відкрила «Кобзар».

Вголос читає Тараса Шевченка.

Учень 21.

Ген за рікою синіє гора,

В небі веселка розквітла казково.

Ніжно вплітається в гомін Дніпра

Добре і щире Шевченкове слово.

Ведучий

Хочеться, щоб струни вашого серця забриніли, читаючи «Кобзаря». Скільки ніжності і любові до рідного краю у його віршах.

1. «Встала весна»

Встала весна, чорну землю

Сонну розбудила,

Уквітчала її рястом,

Барвінком укрила;

І на полі жайворонок,

Соловейко в гаї

Землю, убрану весною,

Вранці зустрічає.

2. «Садок вишневий коло хати»

Садок вишневий коло хати,

Хрущі над вишнями гудуть,

Плугатарі з плугами йдуть,

Співають ідучи дівчата,

А матері вечерять ждуть.

Сім'я вечерея коло хати,
Вечірня зіронька встає.
Дочка вечерять подає,
А мати хоче научати,
Так соловейко не дає.

3. «Тече вода з-під явора»

Тече вода з-під явора
Яром на долину;
Пишається над водою
Червона калина.
Пишається калинонька
Явір молодіє,
А кругом їх верболози
Й лози зеленіють.
Тече вода із-за гаю
Та понад горою,
Хлопочуться качаточка
Поміж осокою.
А качечка впливає
З качуром за ними,
Ловить ряску, розмовляє
З дітками своїми...

Ведучий 1. На слова вірша Т.Г.Шевченка «Зацвіла в долині...» покладено музику. Зараз у виконанні-----прозвучить **пісня «Зацвіла в долині червона калина...». танець**

3 сторінка

«Шевченко – художник» і «Ми – художники».

Ведучий 2.

Природа щедро наділила кріпацького сина не лише поетичним генієм, а й талантом художника, які ніколи не зраджували йому. Обдарований від природи, Тарас рано відчув тягу до малювання. Ще змалку крейда і вуглинка були для нього неабиякою радістю. Малював ними стіни, лави, стіл. Для Тараса Шевченка малювання стало потребою, вираженням його творчого духу. До нас дійшло близько 1200 акварелей, малюнків олійною фарбою, олівцем. Мистецька спадщина Тараса Шевченка – 835 творів. За значні успіхи у гравюрі Шевченкові було присвоєно звання академіка. До вашої уваги – часточка мистецької діяльності Шевченка а також малюнки до творів, які намалювали учні нашого класу .

Ведуча. Тарас в дитинстві любив слухати, як співала його сестра Катря. Слухав, завчав слова і сам співав. Дуже любив слухати пісні і думи старих кобзарів.

- Багато віршів ,написаних Т.Г.Шевченком,покладені на музику (72 вірша Кобзаря стали піснями).

Любов до пісні Тарас зберіг на все життя.
Він з великим інтересом слухав спів кобзарів.
Сам записував народні пісні.

4 сторінка «Цікаво знати».

Звітують дослідники.

1 уч. Ми дізнались, що пісні «Заповіт» і «Рече та стогне» народ дуже любив. Коли звучать ці мелодії, люди встають, схиляють голови і співають.

Звучить фрагмент пісні

2 уч.

Ми дізналися, що Т.Г.Шевченко повіз вербову гілочку, як символ України, із собою на заслання. І посадив її у Казахській пустелі. Виросло велике дерево, яке казахи назвали «вербою Тараса». Пізніше Шевченко виростив ще 200 деревець з її гілочок. В гаю писав поет свої вірші. Це місце нагадувало йому рідну Україну.

3 уч. У Т.Г.Шевченка було багато мрій, він хотів створити підручник українською мовою. Але видав лише «Букварь южноруський».

За цією книжкою навчався бідний покріпачений народ.

Це була перша і єдина книжка, яку Шевченко видав за свої гроші. Коштувала вона 3 копійки. За нею вчилися читати.

5 сторінка. «Ми - нащадки Кобзаря»

Ведуча. 9 березня 1861 року всі вітали Т.Г.Шевченка з днем народження. Хворий поет був дуже радий. Навіть хвороба відступила.

10 березня він підвіся, щоб опуститись в майстерню, але похитнувся..

Перестало битися серце великого українського Кобзаря. Тіло Т.Шевченка було перевезено в Канів і поховано на Чернечій горі. Так заповідав великий поет.

учень Затужила Україна,
плакала немало,
як ховала свого сина-
Кобзаря ховала.

Учень. І мене в сім'ї великій,
В сім'ї вольній, новій,
Не забудьте пам'янути
Незлим тихим словом.

Учень Ти, Тарасе, сьогодні
Нас зібрав до купи.
І зійшлися у цій залі
Шевченка онуки.

Учень Хліб і сіль тобі, Тарасе,
Сьогодні підносимо...
(Виносимо хліб-сіль, кладемо біля портрету)
Вшанувати цю гостинність
Оплесками просимо.

Помер Шевченко, але пам'ять про нього живе, бо є ми – нащадки Кобзаря., називаєм вулиці іменем свого учителя, збудовано пам'ятник . Є премія імені Тараса Шевченка, вивчаємо прекрасні твори, які він нам залишив. Минають роки, стираються написи на камені, але Шевченкове слово житиме вічно, в цьому ми присягаєм.

учень Поки буде Дніпро сивий
Нести в море воду,
Живий буде Тарас в серці
Вільного народу.

учень Ми чуємо тебе, Кобзарю, крізь століття,
І голос твій нам душі окриля.
Встає в новій красі, забувши лихоліття,
Твоя, Тарасе, звільнена земля!

пісня
діти(хором)

Поки сонце в небі світить,
Пам'ятати будуть,
І ніколи в світі люди
Тебе не забудуть!